

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 23/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi Suomen Pankista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 27 päivänä toukokuuta 2008 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Suomen Pankista annetun lain muuttamisesta (HE 64/2008 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon

(PeVL 21/2008 vp). Lausunto on tämän mietinnön liitteenä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöjohtaja Pekka Laajanen, valtiovarainministeriö
- pankkivaltuuston puheenjohtaja Timo Kalli
- lakimies Hannu Karppinen, Suomen Pankki.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan Suomen Pankista annettua lakia muutettavaksi. Suomen Pankin johtokunnan jäsenten nimitysmenettelyä muutettaisiin siten, että muut johtokunnan jäsenet kuin puheenjohtajan nimittäisi pankkivaltuusto. Johtokunnan puheenjohtajan nimittäisi edelleen tavallan presidentti.

Johtokunnan jäsenten kelpoisuusvaatimuksia täsmennettäisiin. Ehdotuksen mukaan kelpoi-

suusvaatimuksena johtokunnan jäsenen virkaan olisi virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys rahatalouteen tai rahoitustoimintaan sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen ja perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään.

Perustuslakivaliokunta viittaa aiempaan kantansa täysin vastaavaan esitykseen, jonka hallitus peruutti muista syistä (HE 134/2003 vp — PeVL 17/2003 vp). Valiokunta totesi tuolloin, että "Suomen Pankin valtiosääntöiseen asemaan

sopii nykyistä selvästi paremmin menettely, jossa johtokunnan jäsenten nimitysoikeus siirretään tasavallan presidentiltä pankkivaltuustolle."

Tästä hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta sanoo, että "tämä arvio pätee edelleen".

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouko Laxell /kok
vpj.	Antti Rantakangas /kesk	Eero Lehti /kok
jäs.	Janina Andersson /vihr	Päivi Lipponen /sd
	Hannu Hoskonen /kesk	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Harri Jaskari /kok	Petteri Orpo /kok
	Anne Kalmari /kesk	Sirpa Paatero /sd
	Matti Kangas /vas	Markku Uusipaavalniemi /kesk
	Toimi Kankaanniemi /kd	Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esitys koskien Suomen Pankin johtajien nimitysmenettelyä on ristiriitainen eikä sovellu Euroopan keskuspankin EKP:n riippumattomuusperiaatteeseen. Hallituksen esityksessä ohitetaan riippumattomuuden pohdinta sivulla 3 maininnalla "Johtokunnan päätöksenteko Euroopan keskuspankkijärjestelmän tehtävissä koskee Euroopan keskuspankin tekemien päätösten toteuttamista."

Nykyisen lain mukaan uuden pankinjohtajan nimittää tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä. Valtioneuvostolle esityksen tekee pankkivaltuusto. Emme näe perusteita sille, että nykyistä hyvin toiminutta lakia tulisi tältä osin muuttaa. Porvarihallitus vähentää kansan valitseman presidentin valtaoikeuksia jo ennen asiaa pohtivan laajan parlamentaarisen työryhmän työtä. Porvarihallitus ei pysty perustelevaan esitystään asiasyillä.

Ensi vuoden alusta finanssivalvonnan osalta eduskuntaan keskittyy paljon valtaa ja vastuuta. Eduskunta nimittää pankkivaltuuston, joka nykyisin tekee esityksen johtajasta valtioneuvostolle ja valtioneuvosto tekee esityksensä edelleen presidentille. Olisi tärkeää, että näin merkittävän viran täyttämiseen osallistuu sekä virkamiehiä että eduskunnalle poliittisessa vastuus-

sa olevat valtioneuvoston jäsenet. Suomen Pankin ja sen johtajan riippumattomuutta korostaisi se, että lopullisen valinnan tekee kansan valitsema tasavallan presidentti. Olennaista presidentin nimitysmenettelyssä on valtioneuvoston merkittävä osuus nimitysten valmistelussa pankkivaltuuston esityksestä. Nimitykset joutuisivat näin laajempaan julkiseen tarkasteluun kuin olisi pelkkä pankkivaltuuston kokous.

Euroopan keskuspankin toiminnassa on korostettu Suomen Pankin ja EKP:n riippumattomuutta. Nyt eduskunnan pankkivaltuusto nimitäisi Suomen Pankin ja sen yhteydessä toimivan finanssi- ja vakuutusvalvonnan johdon kokonaisuudessaan lukuun ottamatta Suomen Pankin pääjohtajaa. Suomen Pankki sekä finanssi- ja vakuutusvalvonta valmistelevat kertomuksensa pankkivaltuustolle, joka lopullisesti päättää ja toimittaa sen eduskunnan käsiteltäväksi. Suomen Pankki ja vakuutusalan kaikki merkittävät asiat nimityksineen ja vastuuvapauksineen keskittyvät eduskunnalle ensi vuoden alusta ilman riittäviä resursseja.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2008

Jouko Skinnari /sd
Päivi Lipponen /sd

Sirpa Paatero /sd
Matti Kangas /vas